

hívta fel őt is az együttműködésre! Akad azután másik »másik« is. Olyan másik, aki nem veszi tudomásul, hogy az alkotmány külön választja az egyházat és iskolát és az egyházi, úrnapi körmenetben élére áll kis tanítványainak, úgy vezeti őket a nyári naptűző körmeneten, Persze, mióta Dráza sem állt ki, — csak másra tolt a bűnét, felelősségét — a kis tanítónő sem teszi azt. Ó, külön ment ő, mint magánszemély a körmenetre és ehhez ugy-e feltétlen joga volt és külön, mint magánszemélyek vettek részt a körmenetben a kislányok is — és ehhez is, ugye, mindegyiknek külön-külön meg volt a joga. A véletlenek sorozata, különös összetalálkozása tette, hogy pl. a kislányok mind egy csoportban haladtak — osztályba verődve a menetben, meg hogy ő jónagya is ott haladt közöttük. Külön kezdte, hiszen, a körmenetelést csak később vette észre, ugyebár, hogy egyik kislánynak kibomlott a haja és ugyebár, csak természetes, hogy mint jó osztálytanítónő azonnal odasietett, hogy kijavítsa a hibát és csak kötelességtudásáról, meg jószívűségről tanúskodik az, hogy azután már közöttük is maradt, és ott lépegetett. De arra gondolt, mint jó előrelátó osztályánya, hogy a rettentő napsütésben napszúrást kaphat valamelyik növendéke és erre az esetre igazán ott kellett legyen kéznél a közeiben.

Ne értsük félre egymást. A vallás és az egyház működése biztosítva van hazánkban. A tanítónőnek csakugyan joga volt résztvenni a körmenetben mint magánszemélynek! és joguk volt résztvenni a körmenetben a kislányoknak is külön-külön. Csak éppen összetalálkozásukat tiltotta el a törvény — a gyerekek toborzását, odavezetését, *vezetését a menetben*, mert az alkotmány biztosítja a lelkiismeretszabadságot és *elválasztja az iskolát az egyháztól*. Márpedig a lelkiismereti szabadság ez esetben annyit tesz, hogy elmehetek a körmenetre, ha jónak tartom, vagy nem megyek el, ha úgy látom helyesnek — de senkinek sincs joga hozzá, hogy akár mely irányban, vagy mely irányban *felelőtlenül vagy erőszak* érvekkel befolyásoljon. Különösen pedig akkor, ha az elválasztott iskola és egyház kapcsolatáról van szó.

GALAMB JÁNOS:

ELŐRE

Badarság a mostani időben
ködös, szürke multba merülni el.
Nehéz rohanni sárban, esőben
egykori, elbágyadt emlékekkel.

Hiába indul bárki előre
megvénhedt utakon, amerre járt:
félúton megáll búsán, letörve
és csendesen áhítja a halált.

Oly úton járjon, kibén van erő,
melyen eddig még senki sem lépett,
melyen vad fűvisek erdeje nő
és lehulló vér festi a léptet...

Bátorság kell és kemény akarat
s ime leküzdve minden akadály:
az úton tüzes ifjak haladnak
s előttük az öröm madara száll.